

Interieurarchitecte Sevil Peach over oplossingen voor het hedendaagse kantoor.

Vitra: Wat houdt het ontwerpen van werkplekken voor een bedrijf eigenlijk in? Of liever, waarbegint u als u zo'n opdracht hebt?

Sevil Peach: Nog maar enkele jaren geleden kregen we opdrachten met duidelijke richtlijnen: in deze ruimte willen we zoveel tafels voor zoveel medewerkers zoveel computers. Tegenwoordig krijgen we steeds meer van opdrachtgevers te horen wat ze met de nieuwe kantoorruimte wil bereiken; vaak zijn dat minder concrete wensen, zoals „we willen een betere samenwerking, communicatie, interactie“ enz.. Het komt erop neer dat projecten nu meer gericht zijn op verandering van de bedrijfscultuur dan op aanpassing van louter de werkomgeving. De eerste stap is dus alle vooroordelen te laten varen, je open te stellen en nieuwe vragen te stellen. Alleen zo kun je een dialoog aangaan en te weten komen wat de klant met zijn bedrijf wil en wat de verlangens zijn. Dat moet je eerst allemaal begrijpen en doorspreken voordat je op een zinnige manier met ontwerpen kunt beginnen.

Vitra: Wat is er verder aan die richtlijnen van de klant veranderd?

SP: De meeste bedrijven nemen tegenwoordig steedsmeer afstand van de tayloristische werkopvattingen. Wat de werkomgeving betreft raken hiërarchieën, vaste, overal identieke ruimteindelingen, statische opstellingen en gespecialiseerde taken uit de tijd. Wat de onderneming als geheel betreft zijn flexibiliteit en multi-tasking een bittere noodzaak om in een globaliserende economie te kunnen blijven meedoen. En op het individuele vlak zijn diversiteit, 'empowerment' en zelf kunnen beslissen belangrijk geworden. Simpele eisenpakketten spelen geen rol meer – niet voor ons tenminste. Nu krijgen we van de klant te horen wat men met de nieuwe kantoorruimte wil bereiken, bijvoorbeeld een betere communicatie, een omgeving waarin de medewerkers zich goed voelen en zich gemotiveerd aan hun taak kunnen wijden. Kortom, een kantooromgeving waarin de medewerkers op een positieve manier zo productief mogelijk kunnen zijn.

Vitra: Dat willen alle klanten toch?

SP: Nee, niet alle opdrachtgevers komen met zo'n wensenpakket; niet iedereen onderkent het potentieel van een verandering van omgeving. Maar als we een goede dialoog met een cliënt op gang kunnen brengen, proberen we ze bewust te maken van de mogelijkheden binnen het project, hoe behoudend hun wensen en eisen aanvankelijk ook waren.

Vitra: Is het voor u niet erg moeilijk een goed inzicht te krijgen in de bedrijfscultuur en de manier van werken in al die verschillende sectoren van het bedrijfsleven?

SP: Het beste middel om een goed inzicht te krijgen is de dialoog. Wij houden workshops in het bedrijf we voeren gesprekken met de bedrijfsleiding, met afdelingsmanagers, met medewerkers. Zo komen we veel te weten over de visie van de onderneming zelf en op haar medewerkers. Daarnaast hebben we van begin af aan ook onze eigen visie als objectieve buitenstaander. Hoe meer die opvattingen uiteenlopen, hoe harder we er samen aan moeten werken.

Vitra: Veel ondernemingen hebben min of meer hetzelfde doel. Betekent dat ook dat de kantooroplossingen voor al deze klanten op elkaar lijken?

SP: Alle ondernemingen hebben natuurlijk bepaalde doelen gemeen, zoals goed samenwerken, communicatie, connectiviteit, interactie, snel beslissingen kunnen nemen en alert op de markt inspelen – en de hedendaagse kantoorinrichting moet aan al die ambities voldoen. Flexibiliteit is ook een belangrijk punt. Het kan zijn dat een bedrijf al een paar maanden nadat het kantoor opnieuw is ingericht alweer van strategie verandert. Dan moet niet alles weer van voren af aan veranderen, maar moeten aanpassingen eenvoudig mogelijk zijn. Maar behalve met die organisatorische en praktische aspecten moeten we ook rekening houden met de druk die de hedendaagse werkcultuur mensen oplegt en menselijke, ondersteunende en prettige omgevingen scheppen. Wij vinden dat een kantoor de mensen die erin moeten werken nog altijd individualiteit en intimiteit kan bieden. De verschillen tussen onze kantooroplossingen zitten hem meer in de verschillende doelstellingen, behoeften en wensen die elke klant heeft. Wij zijn daarom niet dogmatisch: een Open Space Office is niet op zich goed. Het is pas goed als het aan de eisen van de onderneming voldoet. Als eigen kantoorruimte voor medewerkers beter geschikt en zinvol zijn dan is dat gerechtvaardigd. Aan de andere kant kennen wij ook bedrijven waar de hoogste directeur of CEO zijn bureau in het Open Space Office gewoon tussen alle andere medewerkers heeft. Hoe een open kantoor er ook uit komt te zien, het moet een onderneming de kans bieden onder de beste menselijke en functionele omstandigheden haar doelstellingen te verwezenlijken.

Vitra: U hecht nogal veel waarde aan dat woord 'menselijk'. Wat is een menselijk kantoor volgens u precies?

SP: Een menselijke kantoorruimte is een omgeving die het individu én de organisatie steun biedt en bevrediging schenkt. Het is een omgeving waarin het individu kan werken binnen een schaal en een landschap die hij kan bevatten. Deze omgeving moet ook voldoende licht en lucht bieden, goed georganiseerd en variabel zijn. Als ik thuis werk, werk ik het liefst daar waar ik me op dat moment het prettigst voel en waar ik dus het best mijn werk kan doen. Dat is vaak op de bank of in bed, bij mooi weer in de tuin en soms eindig ik aan de keukentafel. Een menselijke werkplek biedt in het ideale geval ook al die mogelijkheden, net als een huis. Ik wil daarmee zeggen dat er niet één bepaalde manier van werken is. Een werkomgeving moet laten zien dat we in de loop van een dag op verschillende manieren werken en dat ook mogelijk maken. We moeten de werkplek en de middelen kunnen kiezen die het best voor onze taak geëigend zijn en mensen moeten alleen of in teamverband, geconcentreerd of met elkaar communicerend kunnen werken.

Vitra: Zulke uitspraken komen aardig overeen met onze 'Net'n'Nest' filosofie. Wat vindt u daar daarvan?

SP: Als je het zo wilt noemen, drukt 'Net 'n' Nest' wel goed uit waar we het hier over hebben. Wat mensen echter wel moeten begrijpen is dat die 'Nests' niet gezien moeten worden als recreatieoasen waar je lekker kunt uitrusten en relaxen. Mensen gaan naar kantoor om er te werken! Ze moeten hun werk echter wel kunnen doen zoals hun het best uitkomt, hoe zij het best gemotiveerd en dus het meest productief zijn. Zo vatten wij Net 'n' Nest ook op. Het is heel logisch dat Vitra die filosofie nu uitdraagt. Net 'n' Nest. Net 'n' Nest is de huidige manifestatie van een proces dat al lang gaande is, iets wat we in de kantoren van Vitra zelf en bij veel van onze klanten hebben uitprobeerde. Het is te hopen dat de theorieën van Vitra over Net 'n' Nest de ontwikkeling van nieuwe, nuttige en verrassende producten zal bevorderen.

Vitra: Zowel Net 'n' Nest als uw eigen uitspraken over nieuwe, menselijke kantooromgevingen doen allemaal heel humaan, heel nieuw, heel modern aan – voor sommige ondernemingen misschien iets te modern? Hoe kunnen zulke nieuwe arbeidsstructuren en -methoden worden ingevoerd?

SP: Voor het soort werk waar ik het hier over heb, is een nogal ingrijpende cultuuromslag nodig, niet alleen bij de medewerkers, maar ook en vooral bij de bedrijfstop. Er zijn veel inspanningen en geloofwaardige verklaringen voor nodig om medewerkers ervan te overtuigen dat zij voortaan in het bedrijfscafetaria kunnen werken als hen dat het beste uitkomt. En het kost ook veel moeite om ze ervan te overtuigen dat hun baas ze er ook op niet zal aankijken als ze dat doen. Waar het om gaat is het doorbreken van bestaande opvattingen. Maar het is ook belangrijk om te begrijpen dat iedere verandering, groot of klein, tijd kost. En zoals bij iedere verandering zal er ook verzet zijn. Dat is niet te vermijden – welke kant de verandering ook opgaat. Worden mensen echter van het begin van een project af aan bij een project en het waarom daarvan betrokken, dan kan zulke angsten en zulk verzet al in dit stadium zoveel mogelijk worden beperkt en verloopt de overgang des te soepeler.

Sevil Peach is oprichter en directeur van Sevil Peach Gence Associates, een in Londen gevestigde designstudio die al 10 jaar met Vitra samenwerkt aan het ontwerpen van werkomgevingen, voor Vitra zelf en voor tal van andere internationale ondernemingen.